

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

РІК XLVII. Ч. 250. Джерсі Сіті, Н. Дж., п'ятниця, 27-го жовтня 1939.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

No. 250. Jersey City, N. J., Friday, October 27, 1939.

VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: BERGEN 4-0237. — Тел. У. Н. Сокоу: BERGEN 4-1016. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

РОЗКРИВАЮТЬ КОМУНІСТІВ НА ФЕДЕРАЛЬНИХ СТАНОВИЩАХ

ВАШИНГТОН. — Комітет Даеса опублікував листу комуністів, що займають вищі федеральні посади. Таких комуністів комітет нарахував 563 і всі вони не заробляють менше як \$3,500 річно. Деякі дістають до \$10,000. До вищих „риб“ належать: Оскар Чепман, асистент секретаря внутрішніх справ; Люїс Болч, член морської комісії; Едвін Смит, член національного комітету взаємодієносин праці; Мордекей Езекієл, член „Агрікултурел Еджментс Адміністрейшен“.

Комітет Даеса, перед опублікуванням тих назвищ, сам вагався, що робити. Голова, конгресмен Даес, наставляв, щоб опублікувати; два інші члени комітету, Бургіс і Демпіс, були проти того, а навіть назвали опублікування назвищ „неамериканською активністю“. Проте Даес назвища звелів опублікувати. Особи, що знайшлися на цій листі, відповідали різно: одні заперечували звязки з комуністами, інші твердили, що організації, до яких належать, не комуністичні; ще інші признавалися до того.

СОВЕТИ ІНТЕРНУВАЛИ АМЕРИКАНСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

ВАШИНГТОН. — Советський уряд повідомив американський уряд, що корабель „Сіті оф Флінт“, якого на морі схопили німці і своєю залогою заволоділи до советської пристані Мурманськ, знаходиться під наглядом Советів. Американська залоза знаходиться на кораблі, а німецька інтернована, кажуть Совети. Советська влада робить дождження в тій справі, щоб ствердити, який саме набір віз той корабель та чи він належав до контрабанди. Дехто з тої думки, що Совети навмисно розтягають ту справу, щоб допомогти німцям.

ВОЛЕС ЗА ТРЕТЮ КАНДИДАТУРУ РУЗВЕЛТА.

САН ФРАНСІСКО. — Секретар хліборобства Волес у прилюдній промові заявив, що вибух війни в Європі робить третю кандидатуру президента Рузвелта кінцевою. Бо лише чоловік з таким досвідом, як президент Рузвелт, може врятувати Америку від міжнародних запутань і від війни, говорив Волес.

Заява Волеса викликала в політичних колах Вашингтону велике негодування і то як серед демократів так і серед республіканців, а то тому, що згідно з апелем Рузвелта обі партії мали припинити бодай під теперішню пору, коли в сенаті дискутують справу заграничної політики, партійну боротьбу.

ПЕРША ПЕРЕМОГА УРЯДУ.

ВАШИНГТОН. — Уряд осягнув першу політичну перемогу в сенаті, коли значною більшістю голосів сенатори відкинули внесок, щоб укоротити право президента, на основі якого це він має назвати той край, що то вступив до війни і є агресором. Цю справу далі залишено повній дискреції і розсудковій президенту. В сенаті є таке переконання, що вслід за тим уже в короткому часі наступить голосування над самою зміною неутральностевого закону і та зміна буде переголосована так, як цього собі бажає уряд.

ПРОВІНЦІЯ КВЕБЕК ЗА ВІЙНУ.

МОНТРЕАЛ. — Ціла провінція Квебек, у якій більшість творять канадійці французького походження, голосувала над питанням, чи хоче спільно з іншими провінціями та цілою Канадою підпомагати Англію у війні, чи не хоче. Теперішній прем'єр Дуклесі, що дійшов до політичних впливів, опираючись на французьким расовим сентименті, твердив, що, втягаючи провінцію Квебек до війни, канадійський уряд тим понехав її права. Значна більшість мешканців Квебеку голосувала проти Діплесія і тим завдала його партії тяжкий удар. Повну перемогу осягнули його противники, ліберали, з Гадбавтом на чолі, який тепер стане прем'єром Квебеку.

ГУВЕР ДАЛІ ПРОТИ ВІЙНИ.

НЮ ЙОРК. — На зібранні в готелю Астор адмірал Стірлінг виголосив промову, в якій сказав, що колиб Гітлер виграв, то границі Німеччини посунуться три тисячі миль на захід, близько Америки. У відповідь виголосив промову Герберт Гувер і сказав, що війна це така річ, у якій обі сторони виснажують себе до останнього. У тім виснаженні переможець тільки один крок стоїть попереду переможеного. Отож, колиб Гітлер виграв, що Боже бори, говорив Гувер, то він буде такий виснажений, що важко йому буде вдержати ті впливи, які нині має.

АМБАСАДОР ЛОТІАН ГОВОРІТЬ ПРОМОВУ.

НЮ ЙОРК. — На зібранні організації „Піл-гріме“ виголосив промову англійський амбасадор Лотіан і сказав, що в боротьбі з тоталітарними державами всі демократичні держави мусять собі помагати.

ДИВАЧНЕ КУРЯ.

В одній крамниці курей у Говнстейл, Па., виставлено на виставі куря з чотирма ногами. Надзвичайна пара ніг знаходиться зараз за звичайною. Куря-вилізло на одній сусідній фармі.

ЯЙЦЕ ДИХАЄ.

На річних зборах Краєвої Академії Наук, що відбулися в Провіденс, Род Айленд, прочитав Джан Ніколас, професор Ейського університету, реферат про те, як він і д-р Едгар Боел придумали такий чуткий інструмент до важень газів, що вони потрапили навіть звачити, скільки газу зуживає при диханні запліднене куряче яйце.

СМЕРТЬ ЧЕРЕЗ ВУСИ.

Одні сербська газета в Білгороді оповідає про 38-літнього селянина Петара Вебера, котрий завдав собі смерть з дивної причини: Від довгих років плекав він собі вуси, поки не виплекав їх до довжини 10 цалів. Став він через це славним у цілій околиці. Одного разу його жінка почала з ним сваритися за те, що він вернувся пізно з коршми; від сварки прийшло до бійки, під час котрої жінка ушкодила чоловікові вуси. „Я волів би умерти“, говорив бувало Петар, „ніж збутися вусів“. На другий день його знайшли завішеного з кров'ю „дому“. Встарчився в слові.

СУМНІВАННЯ В СОВЕТСЬКІ ДОСТАВИ.

Париж. — Правда, німецька преса подала грубесними буквами, що Совети надішлють у найближчій часі мільон тон збіжжя, але французька преса в те не вірить. І доказує цифрами, що Совети не мають що вивозити, а навіть, якби хотіли вивезти те, до чого зобов'язалися, то не мають ва-

гонів. А якби і знайшлися вагони, то перевіз всеодно не міг би бути виконаний через те, що треба на границі все переладувати, бо залізничні тори в Советах інші ніж німецькі. А таке переладкування затигнулося на так довго, що її кінця годі навіть передбачити.

ЗНОВУ ДІВЧИНА ЖЕРТВОЮ

Вільям Донкен, 21-літній шофер таксіви, стрілив з револьвера до панни Джовні О-берлі, своєї 19-літньої нареченої, і зранив її так небезпечно, що вона скоро потім померла. Арештований Донкен борониться, що його револьвер випалив припадком, як він жартом прицілювався до нареченої.

50,000 УБИТИХ У ВАРШАВІ

Берлін. — Нароховують 50,000 осіб, що згинили при обороні Варшави. Це відноситься до мешканців міста. Крім цього є кількості тисяч ранених. Половина домів у місті є або цілковито зруйнована, або дуже знищена.

ЗІГНУВАЛИ „МАЛОГО БІСМАРКА“

Лондон. — Промову міністра заграничних справ Німеччини, виголошену в Данцігу, поминено в палаті послів цілковитою мовчанкою. Самого Рібентропа назвали преса „малім Бісмарком“.

СОВЕТИ І СЛОВ'ЯНСЬКА ДЕРЖАВА

Прага. — В місті Табор була просоветська демонстрація в часі, коли відійшов з міста німецький гарнізон, а новий іще не ввійшов. Демонстрація мала бути ділом місцевих комуністів, що розкидували листочки, в яких писалося, що „Росія творить федерацію всіх слов'янських держав“. Влада не привязала до цього великої ваги, тому демонстрація не потягнула за собою арештів.

ПОЛЬСЬКА ЗБРОЯ ДОБРА ДЛЯ — КИТАЮ

Париж. — Доносять сюди з Москви, що Совети і Німеччина погодилися, щоб военний матеріал, загарбаний у Польщі, вислати до Китаю. Очевидно, що що найліпше, те забере Німеччина. Китай має зате достаточити Советам залізо й інші мінерали, які потім будуть вивезені до Німеччини.

ЛІТАЛИ НАД ЗАВЕДЕННЯМИ КРУПА

Лондон. — Бритійські летуни роблять налет на німецькі землі, але покищо в розвідчих цілях. Між іншим літали коло міста Магдебургу над славними заведеннями Крупа, що виробляють военні знаряди.

НАЙБІЛЬШІ ПРОПЕЛЕРИ В СВІТІ

Найбільші пропелери для літаків виробляють тепер у фабриках одної американської корпорації в Ривердейл. Меріленд. Мають вони майже 18 стій довжини, тоді, коли літаки, що перелітають Тихий океан, уживають пропелерів 14 стій довгих. Нові пропелери складаються з кількох матеріалів: дерева, металу й спеціально на це виробленої мішанини.

Величина пропелера має велике значіння для сили лету літака.

ЗАХІДНЯ УКРАЇНА ВІДТЯТА ВІД СВІТУ

МОСКВА. — Кореспондент часопису „Ди Нью Йорк Тайме“ повідомляє телеграмою цей часопис, що занята Советами Західня Україна, а також і Білорусь, цілком відтяти від звязку зо світом. Не можна з ними получитись ні листовно, ні телеграфічно. Почтовий уряд у Москві відмовляється брати листи чи телеграми для посилки в Західню Україну. Ось тим кореспондент виясняє, чому подає так мало відомостей з тих земель, куди очевидно ні йому ні іншим чужим кореспондентам нема вступу. Тому і про вибори, що відбулись на тих землях, може кореспондент подати тільки те, що советський уряд подав до оголошення в советських урядових газетах.

Що подають Совети про вибори в Західній Україні?

Отже урядово подають, що вибори відбулись минулого понеділка й були загальні, рівні, тайні й безпосередні, без огляду на національний, релігійний чи маєтковий стан голосуючих. У Західній Україні виставлено 1,495 кандидатів до Народнього Зібрання. Вибрано 1,484 особи, бо 11 кандидатів не дістали у своїх округах половини голосів. Між вибраними представниками є 239 жінок. У Західній Україні, як подає советська преса, голосувало 92,83% управнених до голосування, а 90,93% голосуючих віддали голоси на ту виборчу листу, яка їм була предложена. Голосувало 4,433,997 осіб, з чого 325,918 осіб попередресували листи кандидатів і їх зачислено до опозиції. Коло 76,000 балотів узнано неважкими. Народне Зібрання радитиме у Львові й збереться на першій нараді 26. жовтня б. р. Народня Рада Білоруси збереться на нараді в Мінську наступного тижня в середу. До неї вибрано 804 чоловіків і 123 жінок.

ІДЕ НАТИСК НА БАСАРАБНО.

БУДАПЕШТ. — В дипломатичних колах у Будапешті панує переконання, що Совети незабаром будуть домагатися звороту Басарабії від Румунії, не зважаючи на те, що запевнили Румунію, що не мають до неї ніяких територіальних домагань. Далі кажуть іще й те, що в такому випадку Румунія буде змушена вести сама війну з Советами, бо інші балканські держави не підуть з допомогою. Навпаки, перша Мадярщина скористає з нагоди і вступить у Трансильванію, яку по 'світлій війні забрано Мадярщині й віддано Румунії. Вступить ніби тому, щоб поставити в Карпатах опір большевицькому наступові на Європу.

В ХОРВАТІ ДАЛІ НЕСПОКІЙ.

БІЛГОРОД. — Частинна автономія, яку дано Хорватії, не задовольє хорватських патріотів. Тим пояснюється студентський розрухи в Загребі, наслідком яких замкнуто загребський університет. Іде по краю сильна пропаганда проти сербської автократії.

АМСТЕРДАМ ПОТВЕРДЖУЄ.

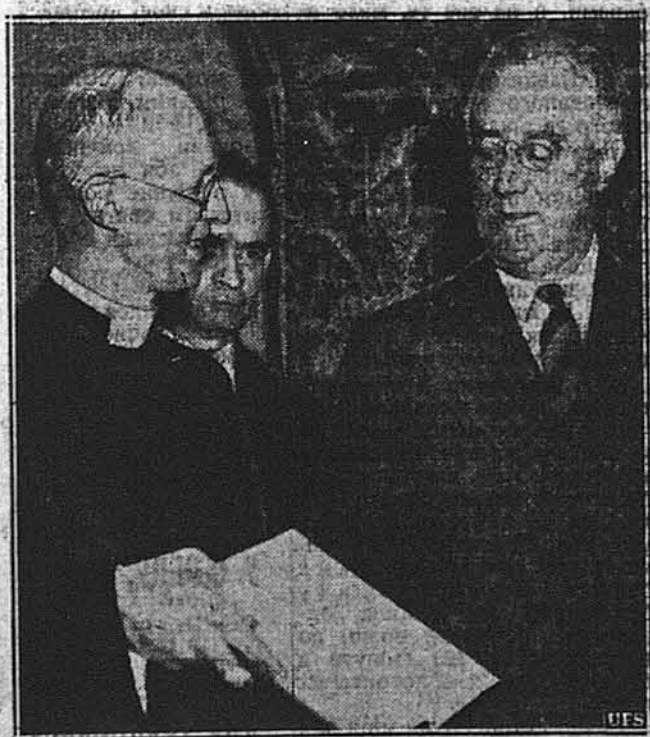
АМСТЕРДАМ. — Надійшли відомості з Москви, що советський уряд розпочав кроки в справі відзискання Басарабії від Румунії.

ВОЮВАТИМУТЬ ДІЛАМИ, А НЕ СЛОВАМИ.

БЕРЛІН. — Те, що сказав німецький міністер заграничних справ, Рібентроп, у Данцігу, являється останнім німецьким словом, зверненим у сторону Великої Британії. До цього, як поясняє німецька преса, Німеччина не має що додати. Якщо ті слова не вистарчають, то Німеччина зачне тепер говорити ділами. У справі тих „діл“ відбулася вже таємна нарада. Поінформовані подають, що „діла“ будуть звернені проти Англії. Зачнуть її тепер німці атакувати на морі й суші і як пишеться, доперва тепер Англія пізнає, що значить війна. Більшої офензиви на західному фронті не буде. І не буде атаківань Франції. Принаймні так виглядає ця справа тепер.

СОВЕТИ ПРОТИ БРИТІЙСЬКОЇ БЛОКАДИ.

МОСКВА. — Бритійському амбасадорові вручено з боку советського уряду протестаційну ноту, в якій виказується, що англійська блокада Німеччини порушує міжнародне право й інтереси неутральних держав. При тому, ніби на доказ цього, вичислюється товари, які є проголошені англійським урядом як „контрабанда“. Совети підкреслюють, що таке самочинне означення контрабандою різних товарів загрожує здоров'ю і життю спокійних мешканців неутральних держав. І тому Совети застерігають собі право до відшкодування за втрати, які понеслиб советські громадяни чи советські інституції наслідком британської блокади.

КОРОЛІВСЬКА БІБЛІЯ.

Френк Вилсон, проповідник епископальної церкви в Гайд-Парку, Нью Йорк, показує президентові Рузвелтові королівську біблію, подаровану королем Юрієм, з котрої духовник підчас богослуження, на котрім був призначений президент, прочитав молитву за англійського короля.

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

В Канаді належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Address: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ІДЕАЛ
ДЕМОКРАТІЇ

Заходами великого ньюйорського щоденника „Геральд Трибюн“ відбувається тепер у Нью Йорку вже дев'ята з черги річна конференція для розгляду біжучих проблем. Конференція ведеється за засадами „форума“, себто свобідних висказів бесідників, із собою не пов'язаних. Триває вона три дні й має намір диткнути найрізніші питання, що стоять тепер перед Америкою. На „форум“ запрошено до участі представників уряду, шкільництва, науки, промислу, робітництва, а сьогорічному „форумові“ надано заголовок, чи там тему: Визов цивілізації.

Як можна догадатися вже з самого заголовка форуму, під цивілізацією розуміється тут спеціальний тип культури й суспільного та політичного устрою, що нині існують в Америці, а під визиваючими треба розуміти нові форми цивілізації чи устрою, отже передовсім комунізм і фашизм. До цієї теми противірності між демократією з одного боку, та фашизмом і комунізмом з другого, верталися всі бесідники першого дня конференції, з більшим або меншим успіхом. Успішні звичайно залежала від того, як конкретно з'ясував собі бесідник не те, що значить комунізм або фашизм, але те, що значить демократія.

Найцікавіший причинок до цього питання дала таки жінка президента Рузвельта, котра сама є відомою журналісткою, лекторкою й виховницею. Вона старалася сказати, що саме означає в конкретних ідеалах життя американська демократія.

Першим ідеалом, на її думку, є ідеал нагоди для кожної дитини дістати виховання. Другою вимогою американської демократії є право кожної дитини до здоров'я й сили. Третім ідеалом американської демократії є нагода для кожної людини добути собі прожиток.

Ці ідеали важні тому, що комунізм і фашизм можуть бути грізними для американської демократії лише тоді, як Америка не сповнить цих ідеалів американської демократії. Працювати для демократії не значить боятися комунізму й фашизму й робити все, що звичайно робиться у страху; працювати для демократії, значить працювати для переведення в життя ідеалу демократії.

Бесідниця вжила для ілюстрації своїх слів замітного й добре підбраного факту. Одного імігранта, що жив в Америці 35 літ, викинуто з допомогової роботи, бо він не мав громадянських паперів. Нічого не помагаючи ніякі його протести, що й він чується американцем і його роджені тут діти. Зданий на прощаний хліб, імігрант повисів. Пані Рузвельтова до цього факту додає: „Ми звичайно кажемо: так йому й треба! Чому ж він не став громадянином?“ Одначе вона додає ще й запити: „А що ми, американці, зробили, щоб цього імігранта зробити громадянином? Чи сказав з нас хто йому, щоб він став громадянином цього краю? А чи піддав йому хто думку, щоб він учився мови краю?“

Якщо демократія має бути не лише голим гаслом, але й життєвою справою, говорила бесідниця, то американці мусять її старатися переводити в життя, себто жити за засадами демократії.

ПОЛЬСЬКА КАТАСТРОФА ТА ЇЇ
НАСЛІДКИ

II.

„Польща впала, та й вас завадила“, писав колись Шевченко гіркі слова до тих українців, що чванилися заслугами козацької України, яка допомогла знищити польську державу.

Чому написав Шевченко ці слова? Не любив Шевченко історичної Польщі з її шляхтою, суспільним та релігійним утиском, бо й сам був з роду гайдамаків. Але він добре знав, що на Польщу у Україну, ослаблену столітньою боротьбою, наклала свої окови Московщина. На жаль, Шевченкові слова говорять багато і до тих подій, що сталися свіжо на західних українських землях. Польща впала, але наші західні землі стали жертвою ще гіршої, ще безогляднішої окупації.

Для багатьох людей у світі союз Москви з Берліном проти Польщі був громом з ясно неба. Приміром, англійська незалежна партія праці („Independent Labour Party“) — це невеличка партія, що все хиталася між соціалістичним і комуністичним інтернаціоналом, як між сіном і соломом, отже ця партія ухвалила, після виступу російської червоної армії проти Польщі, резолюцію, в якій зазначається, що Сталін тепер порушив застави інтернаціоналізму... Це, що побачили англійські лейбористи на своїй острівній агадї, коли й Сталін „попачував“ пактом з Німеччиною, добре відчував французький журналіст, що 13 серпня 1939 року, отже тому 6 років, писав у паризькій газеті „Ле Тан“. „Тан“ є орган французького міністерства закордонних справ, але цей часопис у моменті, коли велися переговори про військовий союз між Францією і СРСР проти Німеччини, твердив, що в большевицькій Росії відбуваються такі внутрішні зміни, котрі можуть привести союзову державу до єдиного фронту з фашистськими державами. Газета „Тан“ уже в той час називала „большевицьку Росію фашистською державою“.

Не будемо входити в дослідження „ідеології“ большевицької та фашистської, бо не ідеології кермують закордонною політикою держав, а щось інше: голий матеріальний інтерес. Німеччина і большевицька Росія зійшлися на тому, що в їх спільному ін-

тересі лежить ліквідація польської держави. „Право самозначення народів“ — це гасло давно вже викинуто і большевики і німецькі націонал-соціалісти з свого політичного словника. Німці говорять про „життєвий простір“, большевики — про „охорону українців і білорусів“, що були під польською владою. Нікому в Москві і на думку не прийшло спитатися українців і білорусів, чи вони хотять тої союзовської „охорони“. Москва просто післала своє військо на наші західні землі наперед порозумівшись з Німеччиною.

Кожному, хто вміє зв'язувати політичні факти, до купи, повинно бути цілком ясно, що не з легким серцем Німеччина віддала більшу частину польської держави в руки большевицької Москви і то такі міста і провінції, які вона хотілаб сама задержати і які німецьке військо здобуло, проливаючи власну кров. Але тільки таким способом Німеччина придбала собі союзника в війні проти Польщі. В Парижі та в Лондоні вважають виступ союзовської держави проти Польщі за ворожий акт щодо Англії та Франції. Маючи перед собою довгу і уперту війну з західними державами, німецький уряд уступками для Союзу хоче забезпечити для себе активну „неутралітет“ московського уряду. З тої причини німці не хотять умішуватися до внутрішніх справ СРСР і вводять союзовську державу між фронт фашистських держав (Німеччина, Італія, Японія, СРСР.) Зник без сліду „пакт проти комінтерну“, а ті, що останні прилучилися до того пакту, поспішили поїхати з поклоном у Москву (Угорщина). Щоб зберегти приємність для Москви, Гітлер у своїй промові в Данцигу ще й підкреслює, що він ніколи не думав і не хотів завоювати Україну.

На це все маємо звернути нашу особливу увагу, бо українське питання в московській політиці щодо Німеччини і Польщі стояло і стоїть на першому місці. Хоч „батько народів“ Сталін запевняє, що в СРСР національна справа вже вирішена, то відомо кожному, що в сов. державі національні тертя і напруження незрівняно більші, ніж були за царської влади. Найбільше непокоїть Москву український національний рух. Навіть ма-

ленька Карпатська Україна не давала Сталінові в Москві спокійно спати. А що моглоб початися між „щасливими народами“ СРСР, коли б на кордонах з союзовською державою утворилася незалежна Західна Україна? „Як мати таку небезпеку для СРСР, то ліпше нехай буде Польща“, — так міг думати Сталін, і тому Москва вимагала від німців, щоб під Союзовську владу були передані всі українські землі, що належали до Польщі. В Москві добило торгу, і тоді Сталін із спокійним серцем післав свою армію „визволяти“ Західну Україну і Білорусь. Здійснилася мрія всіх московських імперіалістів, почавши

від царя Олексія Михайловича, що звелів своїм воякам у поході на Галичину 1655 року брати українські міста „на царське ім'я“. Цьому намірові спротивився тоді гетьман Богдан Хмельницький: він тайно посилав своїх людей у галицькі міста сказати, щоб мешці Західної України віддавали свої міста козацькому війську, а москалів щоб проганяли і билися з ними. Отже великий гетьман уважав, що українські землі можуть бути визволені лише українським військом: від чужого війська він не сподівався нічого доброго.

(Далі буде).

„Лінія Мажіно“ — спасення Франції

Франція, хоч вийшла переможною з останньої війни, проте знала дуже добре, що покинана Німеччина раніше чи пізніше шукатиме реванжу за поразку, за втрату колоній, територій, престижу і т. п. Тому далекозвідно мужі Франції старалися всіма способами запобігти цій грядущій небезпеці. Правда, не всі вони мали успіх у тому. Одні старалися натворити навколо Німеччини цілий ряд штучних держав, як Чехословаччина, Австрія, Югославія, Румунія. Польща й низка балтійських держав. Деякі інші французькі політики, як Бріан, хотіли удержати Німеччину при допомозі Ліги Націй. І це, треба признати, була найбільш удача політики Франції, бо в Німеччині не було тоді Гітлера, а був Штрессман, що вірив у договори і їх шанував.

Та проте скромний французький генерал Мажіно радив так збудувати укріплену границю лінію проти Німеччини, звичайно коштом грубих мілірдів. Бідний був той Мажіно! Що йому тоді не приходило в голову втерти від французьких соціалістів та комуністів! Його майже називали національним зрадником! Варто перелаяти ліву французьку пресу з того часу, щоб побачити, як зневажувало Мажіно за його сміливий проект! Соціалісти і комуністи називали його тоді не менше й не більше, як „німецьким агентом“, що хоче „вичерпати французьку державну скарбницю абсурдними планами“.

Та тепер послухаймо, що говорить про лінію Мажіно французький полковник Гроссел у паризькому тижневику „Же с'є парту“ з 22-го вересня 1939 р.:

„Лінія Мажіно“, збудована з цементу та заліза, починається на швейцарській границі, біжить через укріплену околицю Бельфорту та йде через таку саму укріплену околицю Кольмар, спирається тоді на фортецю Штрассбург. Описія йде через укріплену околицю Лютер та групу узгір'я Гохвальду, яка охоплює долину Рену з такими фортецями, як Бітхе, Рорбах, Вітрінген. Потім при-

ходять потужні укріплення Мецу з фортецями Мамут і Гакенберг, Катенкофен, упанцірована група (укріплення) лісу Канфен і т. д. „За тими фортами стаціонарні могутні батареї артилерії на шинах, звичайно в найбільш загрожених секторах. Велика рухливість цієї важкої артилерії забезпечує „недоторкальність“. Ця артилерія не належить до властивості оборони „лінії Мажіно“. Її роль полягає на загрожуваних противника на задах беззастановно концентруючись. А цей вогонь регулюється розвідними літаками, які сигналізують комунікаційні вузли, гнізда артилерії і т. п. „Вкінці це дальше вказіє осаджені літаки з своїми „летунськими майданами“, пострілами та протилетунською артилерією. Вкінці це дальше вказіє і ціла низка укріплень, які зачисляються до „лінії Мажіно“. Бельфор, Епіналь, Труе де Шамбер, Туль, Ле Отес де Мез і ославлений Верден.

„Твердиню Верден основно перемінене. Центральна галія, яку ми бачили, входить сімнадцять метрів у глибину; подвійні двері унеможливають доступ газів, а повітря очищується відповідними пресійними апаратами. Артилерійські копули — наскрізь модерні. З форту виходять підземельні проходи, які біжать цілі сотні метрів, що провадять до скорострільних гнізд. Перед ними гніздами — густий ліс колючого дроту.

„Вкінці есені Самбри ведуть до Мобергу, який під оглядом укріплення далеко не є цей Моберг з 1914 року.

„Щоб збудувати цю „лінію Мажіно“, треба було вибрати дванадцять мільйонів кубічних метрів землі, збудувати сотки кілометрів різних галерій та окопів, які відводжуються в 300 км. доріжної сітки, треба було переміняти 1,500,000 кубів бетону і 55,000 тонн цинку в кріпінню. На це все витрачено 7 біліонів золотих франків.

„Можна сказати, що підземелля „лінії Мажіно“ це справжнє чудо. Всі дороги та залізниці дозволяють на швидку комунікацію військ у різні

сторони. І розуміється, ці укріплення знаходяться так замасковані в терені, що не дуже легко їх віднайти.

„Якщо ми візьмемо під увагу цілу границю смугу від Бельфорту до Вердену, будемо мати три смуги: Перша смуга, широка 30—40 км., дуже сильна й солідна; друга смуга — вільніша; третя смуга — дуже сильна.

„В цілому ціла оборонна смуга простягається в глиб на 90 до 150 кілометрів. Треба додати, що нові бельгійські укріплення продовжують „лінію Мажіно“ на північ.

„Часто ці укріплення спираються на природні перешкоди, яких значення часом куди більше як праці інженерів: на сході Рен, канал Рен-Родан, Іль, Порт де Бургонь, стиснені між горами Юрою та Вогезами, Саар, ліси Гарту й До-Лішньої Альпзії, Нід і Мозель, ліси Канфену та перші ліси Арденн.

„За останніх десяти років величезні суми були витрачені, щоб докінчити цей гігантський твір. І виказується тепер, що нічого не страчено надармарно.

„Чи стане „лінія Мажіно“ перешкодою для віковичних навазій? Правда, німецький жовнір показав, що він уміє. Але й твердиня тут не менш солідна; вкінці епопея Вердену є доказом надзвичайної відваги французького жовніра, який держався у водних фосах і ямах, без води й хліба, під беззастановним залізним вогнем.

„Лінія Мажіно“ й „лінія Зігфрід“ відповідають різним концепціям. Французька лінія відзначається тим, що її підземельна структура з її пологим, як ланцюг, фронтом, є незломною.

„Німецька лінія є на поверхні, її фронт є безперервний, і побічні оборони численні та розвинені.

„Лінія Мажіно“ відповідає ідеї французького генерала Кільмана: „Укріплення має тоді певну вартість, коли воно унеможливає наступу та оборону фронтової лінії й найбільше шанси виграти. Воно тоді набирає значіння, коли входить у пряме відношення з арміями“.

„Обидві лінії мали за першу ціль покривати бойові рухи, мобілізацію та концентрацію війська, що саме тепер є в повному прогресі“.

З цього ясно одно, що коли б французький уряд б в свого часу слухав Блюмів та Торесів, то нині хто зна, чи „білшкір“ не був би загнан німецькими жовнірами під Париж. А так — на західному фронті далі без змін, бо є „Лінія Мажіно“.

ШОВК З РАКОВИННИ.

Американський винахідник Клиффорд Дж. Б. Тор винайшов спосіб, як можна виробляти штучний шовк з раковини та рибячий луски. У раковині та рибячій лусці знаходиться речовина, що називається хитина. Штучний шовк можна виробляти саме з тої хитини.

Микола Голубець.

За Український Львів

(Епізоди боротьби XIII—XVIII в.).

(8)

На такий присут полька за-реготалась, а русинка зраділа (?), як колиб виграла справу. І так цей дзвін до сварки жінок з пізньої потоністю неприємне мусять носити назвище“.

„Можна вибачити ординарність польської черепушки, якщо не зрозуміти обурення української, яка зрештою навіть у відплату за обиду своєї святості здобулася щонайвище на несоромірно до „Серіло“, „Гавріло“, але трудно не дивуватися Зіморовичеві, що видав такий соломовичів присуд, а ще більше Юзефовичеві, який вважав за являне передати його потоністю...“

Рівночасно підчинено українське духовенство владі магістрату, який з свого боку наложив на нього низку тяжких і упокорюючих данин. Кожді Ставропигія отворила при церкві школу, то була вона за-одно тереном нападів і погромів, улажжуваних школярами-католиками, які били нашу дитвору до крові, забирали й дерли її книжники та оджі.

Вибрики католицьких школярів, шийи по ліній „високої політики“ як магістрату так і всього польського громадян-

ства й тому тишилися безкарністю.

Ворожий наступ ішов усіми шляхами міського життя, не оминаючи ремісничих цехів, з яких викинуто православних, а вкупі з тим заборонено майстрам визволяти своїх православних учнів. Православні, яких нужда піпхала на службу в католиків, були предметом постійних упокорень і знущань. Їх примушувано святкувати католицькі свята й закидати свої, силою ганяно їх до костелів, а коли в православних був піст, то католики силою примушували своїх православних скоротитися, напихаючи їм у рот мяса. Було то в тих часах страшне й варварське насилування людської совісті, але воно проходило безкарно, бо такий дух запанував як угорі так і внизу.

Нерідко католики нападали на доми православних, нищили їх і грабили, а українців, які противилися новому календарю, арештували й серед боїв і насміхів гнали до в'язниці. І як говорить сучасник цього лихоліття, „поважні жінки ледви живі бігають по вулицях і площах, шукаючи своїх мужів, не знаючи, що могло

з ними так нагло й несподівано притратитися. Матері шукають і розпитують про синів, куди вони ділися, що з ними могло скоїтися. Плач, крик, нарікання й сердечне ридання трівають небо, тяжкі зідхані затамнують небосклан, а сльози з очей, стікаючих кровю мов дождь обливають лице й груди. Кругом один і той самий гомін: „зрадники й шпioni руські!“... Наступ на „русських зрадників і шпioni“ ішов на цілій лінії й не захитували його навіть королівські привілеї, добути в користь українців заходами вірних православних магнатів (1592). Житомир III, підписуючи свої привілеї, добре знав, що вони ніколи не вийдуть у життя; навіть не настоював на виконанні своїх доручень там, де йшло про добро „русських зрадників і шпioni“!... І власне в моменті, коли здавалося, що хвиля розбудженої реакції знесе й розвіє все українське, що ще збереглося в місті, виступає до боротьби Ставропигія.

Вона організує сили й збирає васаби. Вірячи в чесність короля й безсторонність центральної влади, вона в першу чергу старается в них добути послуху і вирозуміння. Починається безупинна товктиця братських делегатів по Кракові й Варшаві й узагалі по місцях, де лише явився й спинався з своїм двором король, безупинне, томляче і коштовне обси-

лення делегатами соймиків і сойму, безпримірне насичування двірських достойників хабарями, й на все те, мало не впроваджені до двох століть, йдуть усі моральні й матеріальні сили не тільки братства, але зорганізованого в ньому українського громадянства.

Часи й умови були того роду, що про узброєне визволення не могло бути мови, тому тогочасна „організація українців міста Львова“ — Ставропигія пішла на шлях поступів, щоб „викупити себе, потомків, жінок і діти з цієї египетської неволі“, як тогочасні документи звать „польську владу“.

Ізлучи дорозгами й стежками тогочасних православних вважала, в першу чергу внесли українці проєст проти насильства магістрату до т. зв. городського (старостинського) суду. Колиж це не допомогло, скликали успісних братчиків представників усіх передміських братств, що, зібравшись у братському домі, рішили „одностайне, во єдну волю, во єдну раду“ (1549) станути в обороні своїх потоптаних прав.

Тверді і строгі були міри для удержання одностайності й дисципліни в початій акції, але мусимо це признати — були вони конечні.

Кермуючись спільнотою віри і долі в місті, вразу хотіли львівські українці знайти собі союзників у львівських вірмен,

Одначе ті „хрещені жидаї“, знаючи, що спілка з українцями не далеко їх заведе, відмовили своєї допомоги. Тому об'єднані українці занотували собі цю відмову в братських актах, мовляв: „потомним народом руським пишем на вічну пам'ять, аби о том памятали народи арменський, — больше аби не утеклись до них в вічні роди, под прокляством святых Отець і семи вселенських соборів“.

VII.

Не надіючися на союзників і не оглядаючися на ворогів, звязалися львівські українці з тим більшим зав'язанням за справу своєї визволення. Зараз таки виправили своїх делегатів до Варшави, при чо-

му з міста поїхав Семен Луцький, а з передмість маляр Лаврентій Филипович. На дорогу дано їм 100 злотих, а тимчасом приступлено до усилюючого громадження фондів на дальшу акцію. З одного маху зібрали в місті 157 злотих, а з передмість 338 — сума, як на ті часи, величезна. Однак і тих грошей було замало на заспокоєння апетитів придворних хабарників. А що поїздки делегатів не переводилися, затягнуто позичку, а на все українське населення Львова наложено всенародний податок. Делегати їздили, напихали різким достоянням кишені, а до Львова слали раз у раз нагальні листи по свіжій гроші:

„Навішайте, як найбільшей можете, складайте, жєбріте, а

ПОВІДОМЛЕННЯ

У СЕРЕДУ, ДНЯ 1. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 1, 1939)

— відбудуться —

У РОЧЕСТЕРІ, НЬЮ ЙОРК

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

ДЛЯ УРЯДНИКІВ І ЧЛЕНІВ РОЧЕСТЕРСЬКИХ ВІДДІЛІВ

У. Н. СОЮЗУ.

— Збори відбудуться —

В ЦЕРКОВНІ ГАЛІ, 303 HUDSON AVE., ROCHESTER, N. Y.

в 7:30 вечір.

Просимо всіх урядників і членів прийти на ці збори.

248-50

Головна Канцелярія У. Н. Союзу.

• 3 ДНЯ •

НОВА МОДА СТРАЙКІВ.

З останніх часів власники фабрик кілька разів скарги-лися, що деякі юні впрова-джують у моду новий спосіб страйку, який полягає на тім, що робітники тихцем змовля-ються, щоби повільніше пра-цювати і менше виконувати роботи. З тим останнім страй-ком, коли це взагалі „страй-ком“ можна назвати, зарядові фабрики буде далеко важче боротись, ніж із сидячим страйком, підчас якого робіт-ники засідали в фабриці біля машин і самі не хотіли робити та інших не впускали. Бо сидячий страйк всетаки в обличчі закону можна було назвати „страйком“ та проти нього якось боротись. Цей новий „страйк“ навіть годі з легального боку ствердити. Бо на основі чого представ-ник влади ствердить, що ро-бітник звільнив працю? А пе-редісім, що зробив це обду-мано й під приказом зоргані-зованої тайної „сили“?

Так виглядає, що того ро-ду „страйк“ готов стати мо-гутньою зброєю в руках організованого робітництва; зброєю, перед якою фабри-ки не матимуть нішого вихо-ду, як уповні приймати умови робітництва, або замикаючи фабрику.

ЗО ЗБРОЄЮ ОБЕРЕЖНО.

Але чим сильніша зброя знайдеться у чийсь руках, тим обережніше він мусить з нею обходитись. З цєю остан-ньою зброєю робітники му-сять поводитись дуже обе-режно. Бо на далеку мету вона може для них самих по-казатись фатальною. Приняв-ши раз методи „тихого страй-ку“, робітництво само стра-тить над ним контролю. Бо хто потягне до відповідаль-ності кожного робітника, чи я-кийсь гурт робітників, коли вони навіть по легальним за-клицям страйку і по підпи-саних умовах між фабрикою та юнією захочуть далі продов-жати цей „тихий страйк“, ма-ючи якісь окремі інтереси на увазі? Хто буде тим третім нестримним регулятором між фабриками і робітництвом, коли легальна влада і суд, внаслідок таємничості цього „тихого страйку“, ним не зможе бути? Загнавши бо-ротьбу за кращі робітничі у-мовини в підземелля, робіт-ництво може стати пригожим ґрунтом для всяких невідви-дальних хуліганів та агентів різних темних сил. Суспільна рівновага буде захитана.

ВОСЬМИЙ КОНГРЕС „ОБЄДНАННЯ“

Згідно з § 17 статута „Обєднання“ і рішенням ексекютиви з 21. жовтня 1939 р. подається до загального відома, що черговий, себто

ВОСЬМИЙ КОНГРЕС ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ

В НЬО ЙОРКУ, В СУБОТУ, 2. ГРУДНЯ (DECEMBER 2, 1939)

Точне місце нарад буде подане пізніше.
Конгрес зачнетись в годині 10. раню. Триватиме один день.

ПРОГРАМА:

1. Відкриття.
 2. Вибір президії конгресу.
 3. Вибір комісії.
 4. Звіти Урядників з діяльності за останні три роки.
 5. Дискусія над звітами уступаючого уряду.
 6. Реферати:
 - а) Політичне положення укр. земель.
 7. Дискусія над рефератами.
 8. Ухвалення резолюцій.
 9. Вибір нового уряду.
 10. Внески і запити.
- Кожний делегат чи делегатка мусить виказатись повноваженням такого товариства, що було з „Обєднанням“ у зв'язку, пересилаючи через нього жертви на народні потреби.
- Заввага: На думці § 22 статута „Обєднання“, кожне товариство, яке є у зв'язку з „Обєднанням“, має право вислати на конгрес одного делегата й на власний кошт. Один делегат може мати повноважність від кількох товариств; братів, сестриць, колюбів і т. п.
- По друку на повноважності треба звертатись до канцелярії „Обєднання“ на адресу: „OBYEDNANNYE“, P. O. Box 122, Church Street Annex, NEW YORK, N. Y.

ЯКІ МОЖУТЬ БУТИ НАСЛІДКИ.

Наслідки цього можуть бу-ти дуже погані. Бо суспільне життя на далеку мету не зно-сить хаосу і замішання. На-віть ті, що викликають замі-шання й неспівідомо підкопу-ють ту владу, яка на їх думку „несправедлива“, остаточно збридають собі замішання і склоняють покірно свої карки перед такою владою, що мо-же бути сто разів більш не-справедлива ніж попередня. Довершивши цього й погля-нувши взад на свою руйнівну-ку роботу, вони зо здивуван-ням витріщать очі, як це мо-гло таке статись, і жалувати-муть своєї роботи. Але це вже буде запізно.

ЯК ЗАЧИНАЛОСЯ В ІТАЛІЇ?

Італійський диктатор Мусо-ліні сам твердить, що його режим прийшов як вислід пев-них обставин, як лікарство на те замішання, що тоді пану-вало в Італії. Він розказує, що зорганізоване міжнародним а-нархізмом та нігілізмом іта-лійське робітництво залюбки в своїх рідних фабриках пере-водило різні страйки, сабо-тажі, а навіть ломало машини. Це належало до героїства се-ред робітників тодішньої Італії кинути в якусь машину ключ, щоб вона в часі руху розлетілась на куски. Довер-шивши такого „героїства“, робітник опісля хвалився пе-ред іншими робітниками, мо-вляв: „Диви, що я зробив!“

ЗАНИК ПРОМИСЛУ.

А це було причиною, що італійський промисл, замість підноситись, почав занепада-

ти. Чимраз більше фабрик і різних підприємств банкруту-вало, робітники опинювались без праці. Анархістичні аґіта-тори використовували це далі для своїх дальших цілей, зва-люючи всю вину тільки на „капіталістів“. Що добробут усіх суспільних верств, від найбагатшої, до найбіднішої класи, залежить від доброї справності цілої економічної системи, цього аґітатори ро-бітникам не говорили. Не го-ворили їм також того, що ко-ли промисл занепадає, то фабрики банкрутують, а на ринки що дня прибуває мен-ше продуктів, то мусить при-йти загальне зuboжіння насе-лення. В першу чергу нуджа дитине найнижчі, серед них ро-бітничі верстви, так, як каже приповідка: „Заки багач збід-ніє, бідний умре з голоду“.

Таке загальне зuboжіння почало навіщувати Італію. Ро-бітники почали масово ван-друвати за границю, щоб там знайти працю в чужих фабри-ках і, говорячи соціалістич-ною термінологією, „працю-вати на чужих капіталістів“. І серед тих відносин прийшов в Італії фашизм з своїм за-лізним кулаком.

Хаос, замішання, нелегальна боротьба, в якій уряд не мо-же бути справедливим арбіт-ром — усе це чинники, що промощують шлях до дикта-тури. І всі ті, що в Америці викликають цього роду замі-шання, є справжніми агента-ми „фашизму“, „тоталізму“ і диктатури; а не ті, що зверта-ють на ці речі увагу.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ТІЛЬКИ НА ОКРАЙЦІ ЖИВУТЬ ІСЛЯНДИ.

Ісляндці живуть у своїй кра-їні тільки крайцем, понад самим морем, бо решта Іслян-дії — то неврожайна пуща. Занимаються ісляндці голо-вно риболовлю та хлібороб-ством. Підсоння в Ісляндії по-дібне до канадійського.

УНІФОРМ ДЛЯ КАНАДІЙСЬКИХ ВІЙСЬК В ЕВРОПІ.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ПІТСБУРГ, ПА.

Заклик до шановних співачок і співаків Пітсбургу й околиці.

Дві хоріві організації — Арнолд, Па. і С. С. Пітсбург, Па. — мають намір улашту-вати десь по Різді загальни-ми силами великий концерт з творів славного проф. д-ра Олександра Кошиця. Концерт має відбутись в одній з „відо-мих концертних салі“ Пітс-бургу. В програму увійдуть лише вибрані твори О. Ко-шиця, з котрих більшість будуть новинками для наших хорів і публіки. Концерт має бути досконало підготовле-ний, а тому потребує праці й часу. По можливості він має пригладати 21-ші роковини ви-зду Української Державної Капелі в світову подорож та її величню працю на загально-національним полі під прово-дом проф. О. Кошиця.

Є можливі перешкоди в тій справі, а особливо перешко-джає наша дезорганізація. Але тим не зрачуємось і звер-таємось з цим закликом до дійсних аматорів українсько-го хорового співу в Пітсбургу і його околицях: візьміть у-часть у нашій хорі і підтри-майте це спільне національне діло!

Для участі в хорі подаємо отсі вимоги: 1) треба мати хоч невеликий голос; 2) уміти читати ноту; 3) читати укра-їнське й англійське письмо; 4) підлягати хоровій дисци-пліні; а особливо не опускати часу співанок; 5) мати своє українське вбрання; 6) крім концерту творів О. Кошиця бути готовим до підготовних концертних виступів.

Співанки відбуваються: 1) В Арнолд, Па., 1703 Кеннет Евеню, в понеділок і четвер, 7—9 год. веч.; 2) В Пітсбургу, Па., 73 С. С. 18 вул. Ст. Юкрей-нієн Сентер, у вівторок і п'ят-ницю, 8—10 год. веч. Хорову науку провадитиме бувший член Капелі О. Кошиця, а О. Г. Павловський, а його асистен-том є п. М. Желехівський.

Дирекція.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ТЕПЕР ПОРА! ДАТИ СОБІ ЗРОБИТИ НОВЕ ФУТРО

АБО ПЕРЕРОБИТИ СВОЄ МИНУЛОРІЧНЕ ФУТРО ЗА НАЙНОВІШОЮ МОДОЮ!

Матеріал першої якості і робо-та першої класи в українській кушнірській роботі:

ЮЛІАН КУЗІВ І СИН

315 СЕМА ЕВЕНЮ В НЬО ЙОРКУ (піз. 28. вулиці)

(Додз. собовими: I. R. T., B. M. T. й S. E.)

Телефон: CHickering 4-3575

ЧЕСТЕР, ПА., І ОКОЛИЦІ! К-О-Н-Ц-Е-Р-Т

славного українського співака **МИХАЙЛА ГОЛИНСЬКОГО**
в неділю, 29. ЖОВТНЯ (ОCTOBER 29, 1939)
В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ при Четвертій і Ворд уличах, Честер, Па.
Початок точно година 7. ввечір.
Вступ для старших 50 і 35 центів, для дітей 15 центів.
Концерт приготував Комітет, вибраний з Укр. Нар. Дому, Союзу Українок та обидвох парохій.
Проситись всіх місцевих і позамісцевих узяти якнайчисленнішу участь.

Панна-ОЛІА ПАСІЧНИК з Нью Йорку знала балетна танцюстка, відтак на сцені в Українській Централі в Нью-Йорку в суботу, 28. жовтня, „Модерний Козачок“.

Kozak "Kibalka" will dance at the SURMA RADIO BALL

ЗАПРОСИНИ НА ПЕРШІЙ ВЕЛИКИЙ РАДІО БАЛЬ СУРМИ

І КОНТЕСТ КОЗАЧКА В НЬО ЙОРКУ

В СУБОТУ, 28. ЖОВТНЯ 1939.

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ, 180 WILLIAM STREET, NEWARK, N. J.

Початок у годині 7:30 ввечір — до ранку. Вступ лише 35 цт.

Прийдіть, а побачите, як танцювали Козачка в старім краю в рідних пові-тах. При тому весело забавитесь в до-брім товаристві. 250-1

Всіх щиро запрошує Бальний Комітет. Дорогоказ: 3 Нью Йорку беріть Hud-son tubes до Нью-Йорку, а там Spring-field Ave. Bus до William St.

РЕВОЛЮЦІЯ В НІМЕЧЧИНІ?

Алфред Доф Купер, що недавно зрікся зо станови-ща першого британського лорда адміраліції для протесту проти мінхенського пакту, заповів у своїй розпо-ві з газетярями при нагоді свого приїзду до Америки, що війна в Європі закінчиться революцією в Німеччині. З ним на світліні його жінка, котра має виголосити в Америці низку відчитів.

зя Константина Острозького. Кінеш, кінеш вічні поїздки й безчисленні хабарі заставили короля в 1604 р. приказати лівівському магистрату, щоб він аж до покінчення польсько-українського спору не гнобив лівівських українців, не шко-див їм у торгівлі й ремеслах, не безцестив їх релігійних свя-тощів і не гнав силою в нетри католіцизму. Алеж „обіцяв“ пан кожух і слово його тепле? Король написав своє, а лівів-ський магистрат робив своє. Таксамо не звернув лівівський магистрат уваги на рішення польського союму в 1607 р., я-ким забезпечено православним широкі права й вольності. Хоч союмові рішення мало силу за-кону, то закони в Польщі не були писані для сильних, а в першу чергу для лівівського магистрату.

Лівівські українці знову по-риваються до ще енергійнішої акції, якої провід бере в своїй руці паох Воскресенської церкви, о. Андрій. Дня 15-го і 16-го грудня 1608 р. відбули-ся два многоважні зібрання представників усіх лівівських братств, на яких зібрано гро-ші та вибрано делегатів на сойм до Варшави. Делегатам доручено вказівки, які до них роблять на нас вражіння про-єю до розлуки посуною про-речистістю. Делегати мали до-маттись в короля, щоб він привернув українцям Львова права, якими користуються це-

ляки; коли це буде неможли-ве, то хай король зрівняє украї-нів з вірменами, а коли й цю-го послі не дібуться, то хай на долю лівівських українців припадає зрівняння в справах бодай з... жидами; а якби, бо-рону Боже, й це виявилось не-можливим, то хай король по-зволить лівівським українцям асиделитись у Волощину...

Того роду інструкцію могла подиктувати українцям тільки розпука, безвигідність в о-світленні якихнебудь прав на своїй прадідній землі.

Рівночасно передано короле-ві обширний меморіал, у яко-му м. і читаємо: „Чотири народи в самих му-рах міста Львова є фундавані, які і тепер свої помешкання як і костели, церкви, а навіть біж-ниць свої живодне мають, то є в першу чергу старожитний, натуральний наш народ русь-кий має своє вічум (раду) і церков набоженства, свого у Львові, потім польський, вір-менський і жидівський. Поль-ський не рад разом з руським, одякож мають право і одна-кові тгарі поносять, а вір-менський своє осібно право, а жидове овою осібно управу і суд мають. Пригноблені є ми, народ руський, від народу польського ярмом над єгипет-ську неволю, що нас без меч-а, але гірше ніж мечем а потом-ством вигуляють, забороня-ють нам пожитків і ремесел і соходів всяких, чим би тіл-

ки чоловік жити міг, того не-вільно українцям на рідній землі своїй українській у тому-то українському городі Льво-ві“. Далі покликується лівів-ський українці на польське ви-повідь „огромне і страшенне-каждому неприємство“, в яко-му бували і гетьмани, ротміс-три, полковники, сотники, де-сятники і т. п. української на-ціональності, що рука в руку з поляками борються коро-лівський маєстат і границі речі посполитої. А тимчасом пану-є цехмістри у Львові: шевці, кравці, різники, поворожники, гончарі і т. д. думають, що вони щось краще ніж достой-ники польського війська, й не допускають українців до своїх цехів. Ті цехи вважають себе вищими від сенаторів, воево-дів, каштелянів і інших достой-ників, яких „тільки є украї-нської національності і їх допу-скає до себе король тоді, коли лівівські міщани не можуть стерпіти при собі українських міщан міста Львова“.

„Найясніший пане — кін-чить свої виводи меморіал — бисми били і немотное бидло, албо очні, якіє, предсе до ва-шої королівської милости во-лати бисмо мусіли... таж ми... понекомд добро речипосполю-тої... просим справедливости своєї і ратунку!“

Рука в руку з міщанами ста-нув тоді і лівівський владика Євфим Тисяковський, який о-кресив пастирським листом

НА ПРОЮ!

Повість з української старини. Написав Роман Леонтович. 3 передмовою Л. Нигрицького. Видання „Українська бібліотека“. Видавець Іван Тиктор, Львів. Ст. 128. 3 портретом автора.

В цій книжці оповіда-ється про рідні пригоди київського купця Зоряна Томирча, які він мав враз зо своєю прислугою в Га-личині, в теперішнім по-вітті Рава-Руська.

Ціна 50 центів.

Замовляйте в книгарні „Свободи“:

„Svoboda“ P. O. Box 346 Jersey City, N. J.

УВАГА! УКРАЇНЦІ МІСТА НЬО ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛ. ПАРОХІЯ СВ. ВОЛОДИМИРА ПРИ 14. ВУЛ. У НЬО ЙОРКУ уряджує

ВЕЛИКЕ ЦЕРКОВНО-НАРОДНЕ ТОРЖЕСТВО

З НАГОДИ 950-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ, ТА 13-ІХ РОКОВИН СВОГО ІСНУВАННЯ У НЕДІЛЮ, 29. ЖОВТНЯ (ОCTOBER 29, 1939)

З НАСТУПНИМ ПОРЯДКОМ:

СУБОТА, 28. ЖОВТНЯ: Ввечір в годині 8. ввечір. НЕДІЛЯ, 29. ЖОВТНЯ: Утренья в годині 9:30 раню. Архирейська Служба Божя, яку відслужить Ви-сокопреосвященний Архипіскоп Іван Теодорович, при співучасті Впр. і Всес. оо. В. Клодниць-кого п. Нью-Йорку, М. Заларіюка з Трентон, В. Давока з Пасейку, О. Мишца з Честер, Па., І. Са-вчука з Філадельфії, Па. і місцевого пароха о. Л. Весоловського.

ПРИГОМ Вп. ГОСТЕЙ в церковній салі в 2. год. пополудні.

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ у годині 5. ввечір. По Концерті ЗАБАВА. — Святочну промову в часі Концерту виголосить Всес. о. д-р В. Клодницький. — Підчас Служби Божої і на Концерті співати буде парохіальний Хор під диригентурою проф. Ю. Татарова.

На це Свято маємо честь запросити наших Велимишанових Сусідів з доокличних парохій, як також місцевих громадян, Братства, Сестрицтва, Товариства до ласкавого участі. Як раз тепер, коли на наших рідних землях лютить надлюдний справляє свою перемогу, нищить наші Святині, культури на-ші надбання, ми повинні зійтись на спільну Молитву, та як одна Родина, занести свої благання до Бога, щоби додав нам сили й віри в кращу будущність. За численну участь наперед щиро дякуємо Комітет.

НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯХ
ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО ЗОЛОТОГО ХРЕСТА
І О.Д.В.У., число 70,
відбудеться

ГАЛОВІН БАЛЬ (HALLOWEEN DANCE)

У СУБОТУ, 28. ЖОВТНЯ (OCTOBER 28, 1939)

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛІ,
675 SOUTH 19th STREET, NEWARK, N. J.
Початок у годині 7. ввечір. Вступ 35 центів.

РОЧЕСТЕР, Н. Й., І ОКОЛИЦЯХ
СЕСТРІ РОЖД. ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ ВІД. 38: У. Н. С.

МАСКОВИЙ БАЛЬ

У СУБОТУ, 28. ЖОВТНЯ (OCTOBER 28, 1939)

В ГАЛІ ПАРОХІАЛЬНІЙ, 303 HUDSON AVE.
Початок у годині 7. ввечір. Вступ 25 ц., діти 10 ц.
Маємо честь запросити всі Братства, Товариства, Сестринства до
численної участі на наш масковий баль. Котрі маєте охоту за-
макуватися, отримаєте нагороду. — Музика добріша. — Комітет.

NEWARK, N. J.
ТОВАРИСТВО М. А. Р. Т. А. В. А. Ш. І. Н. Г. Т. О. Н.
відділ 359. Українського Народного Союзу в Ньюарку

ОСІННІЙ БАЛЬ

У СУБОТУ, 28. ЖОВТНЯ (OCTOBER 28, 1939)

В УКРАЇНСЬКІЙ СІЧОВІЙ ГАЛІ,
506-508 — 18th AVENUE, NEWARK, N. J.
Початок у год. 8. ввечір. Вступ 35 центів.
Цим запрошуємо всіх місцевих і доколицьких громадян українців
прибути численно на цей осінній баль. Музика першорядна.
За добру й веселу забаву ручить — Комітет.

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Й., І ОКОЛИЦЯХ УВАГА!
ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
при 831 Джозеф Евено

МАСКОВИЙ БАЛЬ

У СУБОТУ, 28. ЖОВТНЯ (OCTOBER 28, 1939)

в годині 8. ввечір.
Запрошується всіх українців роучестерських і з околиць прибу-
ти численно. Комітет призначив три нагороди для тих, що найкраще
замаскуються, а рівнож призначено один дор-пріз. — Музика
під проводом В. Притули. — Вступ 30 центів.

УВАГА! КЛІВЛЕНД, ОГАЙО! УВАГА!
СПІВАЦЬКО-ДРАМАТИЧНИЙ КРУЖОК „БАНДУРИСТ”
при українській православної громаді відіграє

У НЕДІЛЮ, 29. ЖОВТНЯ (OCTOBER 29, 1939)
В ЦЕРКОВНІЙ ГАЛІ, 2280 WEST 11. ВУЛИЦЯ
веселе представлення

„ЗА НЕМАНЬ ІДУ”

опера в 4. діях з співами й танцями.
Початок у 6. год. 30 м. веч. Вступ 35 центів.
Громадяни-українці! Приходьте з родинами на наше веселе представ-
лення! Запросіть Ваших знайомих!

УВАГА! УКРАЇНЦІ НЬО ЙОРКУ І ІНШИХ СТЕЙТІВ! УВАГА!
ПРИ НАГОДІ ВІДВІДИН СВІТОВОЇ ВИСТАВИ
в НЬО ЙОРКУ

не забудьте завітати до УКР. РЕСТАВРАЦІЇ під назв.:
„LUCKY OPEN KITCHEN”
33 THIRD AVE. (3), межі 9. і 10. вулицею,
NEW YORK CITY

Там можна дістати по приступних цінах смачні
старокраєві, як рівнож американські страви. Ми певні,
що Вас задовольнить, як цього певні ті сотні й сотні
найорських українців і американців, котрі вже щодня
заходять до нашої Ресторанції.
За добрий харч і обслуговування
браття І. А. ГЕЛЕТІЙ.

Ресторанція
отворена
ДЕНЬ І НІЧ

САСКАЧЕВАНСЬКІ ВЧИТЕЛІ БОРЮТЬСЯ ЗА МІНІМАЛЬНУ ПЛАТНЮ

У провінції Саскачеван ве-
деться тепер завзята бороть-
ба міжньо платних сіль-
ських учителів за виборення
собі мінімальної платні в ви-
соті \$700. Колись, за добрих
часів, мінімальна платня тих
учителів виносилла \$840 річно
(за 10 місяців). На своїх осін-
ніх конвенціях підписують
агадані вчителі зобовязання,
що після 30. червня 1940, р. не
приймуть учительської поса-
ди за меншою винагородою
як \$700 на шкільний рік, що
складається з 10 місяців. Під
цю пору 75 відсотків саскаче-
ванських учителів одержує
менше як \$700 за шкільний
рік. Інші вчителі підписують
знову зобовязання жертвувати
певну суму на заповомовий
фонд, з якого, будеться ви-
плачувати допомогу тим учи-
телям, що полишаться в на-
ступнім році без учительської
посади, не прийнявши меншої
платні як \$700 на шкільний
рік. Вже тепер треба було за-
крити приблизно 75 шкіл у
Саскачевані, бо не можна бу-
ло знайти для них учителів,
що вчили би за меншу вина-
городу як \$70 на місяць.

КАНАДІЙСЬКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ХІРУРГ ОДЕРЖАВ АМЕРИКАН- СЬКЕ „ФЕЛОВШІП”

Недавно відбулося в Філа-
дельфії річне засідання Аме-
риканської Колегії Лікарів Хи-
рургів. На тім засіданні нада-
но т. зв. феловшип, цебто по-
чесне членство, 496 хірургам,
між ними 15 канадійським лі-
карям. Між тими канадійськи-
ми лікарями хірургами знахо-
диться й один українець, д-р
Іван Оробко, відомий лікар в
Едмонтоні, що викладає теж
деякі предмети в албертій-
ським університеті. Щоб одер-
жати це почесне відзначення,
мусів д-р Оробко предложити
Колегії Хірургів у Філадель-
фії до переглянення вислід
100 хірургічних операцій, ним
переведених. Під цю хвилину
перебуває д-р І. Оробко на ва-
каціях у Каліфорнії.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: раніо від 10 до
12. Ввечір від 6 до 8, а в неділі
раніо від 10 до 12.

Д-Р ВОЛОД. ГАШИЦЬ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ
690 S. 19th ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066
Урядові години: Від 1 до 3 попол.;
від 6 до 8 ввечір.
В неділі згідно з умовою.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У Нью Йорку помер у понеді-
лок, 23. жовтня 1939, довголіт-
ній член У. Н. Союзу
МИКОЛА ШПИКОВСЬКИЙ.
Помер у Lenox Hill Hospital
в New York після операції на
голову, котру мав у п'ятницю,
20. жовтня. Був хорий 4 місяці.
Походив з села Вишнів,
повіту Підгайського. До Союзу
затисався 9. лютого 1923. Наде-
жав до Тов. „Подільська-Сім” у
Польсепі, Нью Йорк.
Оставив жінку Марію, сина
Петра і дочку Стефанію, котрі
рівнож є членами У. Н. Союзу.
Мав 51. років.
Похорон відбудеться в сере-
ду, рано з заведення погребника І.
Дучинського, 39 Washington St.
Земля Йому пером!
В. Манайко, секр.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

YOUTH LEAGUE OF UKRAINIANS CONFERS HERE

Inter-County Members Hear
Speakers Review History of
America and Its Many
Advantages

A large representation of
Luzerne and Lackawanna mem-
bers of Ukrainian Inter-County
Youth League of North America
attended a conference at Hotel
Redington Sunday afternoon and
enjoyed a banquet in the even-
ing.

The afternoon program con-
sisted of speeches, interspersed
by Ukrainian dancing and sing-
ing. Ukrainian youth speakers
included Attorney Michael Piz-
nak, New York; Attorney John
Romanishin, Irvington, N. J.;
Walter Duchak, Scranton.

Indebted to U. S.

Myron Shpur, president of U-
krainian Youth Club of Wilkes-
Barre reviewed the history of
United States and pointed out the
advantages Americans enjoy, es-
pecially the schools and univer-
sities. He said Ukrainian youth
was indebted to this country for
its advantages.

Anna Chmiel, Olyphant, sang
and Edward Popil, Scranton,
played accordion selections. U-
krainian dancing was presented
by Miss Stephanie Layney,
Charles Baruta, Olga Shpur,
Michael Seniuk and Jacob Elko,
Jr.

Peter C. Zumbach was toast-
master at the dinner. Rev. John
Kutsky, pastor of SS. Peter and
Paul Ukrainian Greek Catholic
Church, pronounced invocation.
Speakers included Mayor Charles
N. Loveland, Judge Michael F.
McDonald, Gregory Herman, vice
president, Ukrainian National
Association; Myron Shpur, At-
torney John Bonin, Hazleton;
Yaroslav Chyz, Scranton; editor
of Ukrainian tri-weekly news-
paper; and Joseph Demkoyicz,
president of Inter-County Youth
League.

Wilkes-Barre Times,
October 23, 1939.

НОВЕ ПОДРУЖЖЯ?

Як до Нью Йорку приїхала графиня Гагвіц-Ревель-
тов, що давніше звалася Барбара Готон, дідичка Вул-
вортових мільонів, пішли чутки, що вона хоче відда-
тися знову, цим разом за англіяця американського ро-
ду, Роберта Свіні, відомого голфого грача.

УВАГА! ПРОВІДЕНС, Р. АЙ., І ОКОЛИЦЯХ УВАГА!
УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА

ОСІННІЙ БАЛЬ

У СУБОТУ, 28. ЖОВТНЯ (OCTOBER 28, 1939)

В САЛІ К. OF P. HALL, 380 ELMWOOD AVENUE.

Початок у год. 8. ввечір. Вступ 35 центів.

За добру й веселу забаву ручить — Комітет.

НАЙНОВІШІ СТІННІ КАЛЕНДАРІ НА 1940 РІК

Величина 15x20

Наталка Полтавка. Гетьман Іван Мазепа.

За Україну 1918 Листопад

ЦІНА КАЛЕНДАРІВ:	1 до 4 по	5 до 9 по	10 до 13 по
1 до 4 по	25 ц.	50 ц.	99 ц.
5 до 9 по	20 "	100 "	249 "
10 до 13 по	17 "	250 "	499 "
14 до 17 по	15 "	500 "	1000 "

В нас є великий склад річного роду календарів і святкових
карток. Агенти, склепарі й всі інші хай пишуть по безплатній
каталог до: 191-
UKRAINIAN BAZAAR, 2248 Grayling Av., Detroit, Mich.

РЕАЛЬНІСТЬ НА ПРОДАЖ

\$4,950
м'ясопий дім в Елмгорсі, Ланг Ав-
ленд, 7 кімнат і гараж. Рент \$560.
4-фамільний дім в Корона, Ланг
Анленд, коті собою. Ціна \$11,000.
Рент \$1,668.
За інформаціями звертайтеся до:
S. KOWBASNIUK,
277 E. 30th St., New York, N. Y.

ЗАНЕДБАНІ ХРОНІЧНІ НЕДУГИ

доводить до безпотрібного терпіння
Аналіз крові, лугі „Екс”,
аналіз сечі, медична екзамінація
ПО НИЗЬКИМ ЦІНАМ
запечівають улачну діагнозу.
Рематичні стани, „Гей Флер”, астма,
кломити, відходова кишка, пізур,
залоз і нирок лікується модерною
способами. — ПОРАДА ЛАРОМ.
DR. DERUNA
128 East 66th St., New York City.
Кожного дня від 10—2. год.
і від 4—9. У неділі від 10—2.
Особі ждальні для жінок.

Даром пробка МІЛЕРТОН LAXATIVE

Мілертон є пріємний і легкий
до зажити.
Мілертон дає найкращі успіхи,
коли його вживається тільки в ко-
нечності, а тоді заживається його
або зараз перед нічним спочи-
ком, або по встанню рано.
Мілертон не виробляє прирвни,
ОДНА ВЕЛИКА КОРОБКА 75¢
вистане майже на цілий
місяць.

Спеціальна Ювілейна Оферта

Ціна до 31. грудня 1939:	1 Package Millerton	2 "	3 "	6 "
1 Package Millerton	1.00	1.25	1.75	3.00
2 "	1.50	2.00	2.50	3.50
3 "	2.00	2.50	3.00	4.00
6 "	3.50	4.00	4.50	5.00

Питайте за цілами Мілертон у
вашій суспільній аптеці, а як там
її не мають, то пишуть до:
J. S. MILLER, Inc., Dept. U.,
P. O. Box 628, Newark, N. J.
Single package not sent C.O.D.
Small postage stamps acceptable.
Ці ціни важливі лише при замовлен-
ні просто з головного офісу.

МИРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ріжниць як далеко проїз-
д Ньюарком. Бразі потрібні теле-
фонуйте до нас. Обслуговує шир-
і чесна. Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ УНДЕРТЕЙКЕР
заряджує погребам по ціні та
низькій, як \$150. Обслуговує шир-
і чесна.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 6th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRAMERCY 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНІМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ
В БРОНКС, БРООКЛІН, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 185 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-6577

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(2)

Цей дивний крик ніби лю-
дини, ніби звірини, затрево-
жив наших подорожних, але
вони мовчки далі заходились
біля розведення вогнища. Ма-
йор Буртон та Пері пішли в
ліс по річка та воду. Дже-
нет лишилася з китайцем. Ко-
ли два перші зникли в кор-
чах, Дженет ширю запитала
китайця:

„Скажіть мені правду, д-р
Вонг. Невже ми страчені?
Вуйко Джим і Пері мені цього
отверто не хочуть сказати”.
Китаець спокійно засміявся,
скриваючи тим сміхом свої
внутрішні думки. По хвилі він
відповів: „Воно краще, пanno
Дженет, не перебігати подій,
а лишити їх природньому бі-
гові”.

„А, ви лиш говорите щось
згадково і хоч маєте свою
думку, не хочете її мені сказа-
ти”, відповіла огрічено дівчи-
на. Вонг на це філософічно
знову завважив: „Хіба не
краще так? Можливо, що я
маю свою думку. Але чи вона
краща від вашої? Не лякай-
теся. Страх — найбільший во-
рог. Ми виждемо якось”.

Скоро вернулися два перші
і принесли річка та води. З ра-
дістю вони донесли, що неда-
леко є гарне джерело чистої
води. В хвилині, як вони по-
чали заходитись біля розпа-
лення вогню, Дженет глянула
в бік лісу і скрикнула: „Ди-
віть! Там у корчах... жахливе
жовте обличчя. Ох, що за по-
гань!”..